

Ärade kansler, gästande rektorer, bästa stadsdirektör. Ärade vänner av vetenskapen. Jag hälsar er alla varmt välkomna till Åbo Akademis inskriptionsfest.

Distinguished guests, dear international colleagues and students, you are warmly welcome to the opening of the academic year 2018.

8,7. Det är ett berömligt vitsord. Ett riktigt bra resultat. Jag vill inleda med att gratulera Åbo stad för detta fina vitsord. När drygt 2 000 studerande i våras svarade på en enkät om Åbo som studiestad, gav de Åbo 8,7 i medeltal i på vitsordsskalan 4–10. De beskriver Åbo som mysig, aktiv, lätt att ta sig fram i, uppsluppen, mångvetenskaplig och trevlig. 96% sa också att Åbo är en vacker stad, och 98% sa att Åbo är av lämplig storlek som studiestad.

Jag är van vid att samarbeta med studerande och jag vet att när de ger respons, så är den ärlig. Våra studerande är uppriktigt nöjda med studiestaden Åbo! Studenterna berömmar när det finns orsak att berömma – och ibland ger de svidande kritik men den är också oftast välförtjänt och konstruktiv. Också i den här enkäten pekar studenterna på några utvecklingsmål: Åbo behöver fler nattbussar, och bättre cykelleder särskilt i centrum. Det är realistiska och ganska enkla krav de ställer på sin studiestad. Vi har 40 000 studerande i Åbo, tillsammans har de en tung röst som vi ska komma ihåg att lyssna på.

Enkäten är genomförd inom ramen för samarbetet Studiestad Åbo – ett samarbete mellan staden, högskolorna och deras studentkårer samt näringslivet. Målet är att utveckla staden. Tillsammans. Vi är glada för att det här samarbetet har kommit väl i gång. Åbo Akademi deltar gärna, och tror på att vi med samlade krafter kommer längre än om vi alla jobbar isolerade på varsitt håll. Jag uppskattar högt vårt nära samarbete med Åbo universitet, Yrkehögskolan Novia, Åbo yrkehögskola och Åbo stad, och jag ser fram emot att fortsätta utveckla det, också under det kommande läsåret.

Goda vibrationer av vårt samarbete med Åbo universitet känns särskilt konkret just nu, då sprängningarna på den så kallade Juslenia-tomten vid Henriksgatan precis har inletts. Vi ser fram emot att år 2021 ha en ny samarbetsplattform, framför allt inom de tungt experimentella naturvetenskaperna.

Efter några år i exil firar Åbo Akademi i år igen inskription här i Gamla Akademihuset. Det känns fint att vara tillbaka i den här nyrenoverade, anrika och festliga byggnaden. Huset har under sina 200 år upplevt en hel del. Kungliga Akademien hann verka här i tio år innan den

stora branden i Åbo 1827. Solennitetssalen, här vi är nu, klarade sig nästan oskadd i branden, liksom också en stor del av akademiens arkiv. Man hann också rädda fundamentsbrevet, nycklarna, silverspirorna och rektorskappan. Däremot förstörde branden cirka 40 000 böcker och Akademiens naturvetenskapliga och etnografiska samlingar.

Efter att byggnaden igen rustats upp flyttade Åbo hovrätt in och också Domkapitlet har huserat här. Det här huset har sett Åbo Akademi växa fram under hela vår hundraåriga historia, det samma gäller nationen Finland. Akademihuset ockuperades under generalstrejken 1917, skadades av bomber under vinterkriget, och dessa väggar har sett otaliga Åbobor få sina studentmössor, och hört en och annan rektor hålla tal just här. Byggnaden har ett historiskt värde och för många av oss också ett starkt symboliskt värde. Det går inte ihop med den manifestation som för ett par veckor sedan samlades här, på denna byggnads trappa, en manifestation som stod för våld och mot ett demokratiskt samhälle.

Åbo Akademi värderingar är de motsatta. Vårt universitet är öppet och välkomnande. Vi arbetar för att öka vår mångfald och för att alla ska känna sig delaktiga. Och när vi säger att djärvhet hör till våra värderingar, så betyder det att vi tydligt står upp och tar avstånd från antidemokratiska, våldsbejakande rörelser. Vi är djärvt **för** internationalisering, mångfald och delaktighet! Åbo Akademi har dessutom en stor vetenskaplig expertis inom demokratiforskning, och likaså historieforskning och rättsvetenskaper. Vi vet vad vi talar om när vi talar för ett demokratiskt och likvärdigt samhälle för alla.

As with all universities, Åbo Akademi University bears a responsibility to society. Research conducted at Åbo Akademi University affects society in a variety of ways and even contributes to shaping its future. Research results can, for example, improve well-being or economic benefit. However, science also serves as the basis for forming worldviews and education. It is our duty to share our knowledge with society. As an educational institution, we do this by basing our education on research, but we must also work to enhance the impact of research in other ways.

At the end of May, Åbo Akademi University was granted EUR 1.9 million in the fourth round of the Academy of Finland's PROFI funding for the purpose of strengthening the profile of university research. This funding will primarily be put toward specific investments to enhance the impact of research and the university. Although the profiling funding has been granted mainly to our four research profiling areas, other areas of research and the university as a whole will benefit by further defining our research profiles.

Det är bra att de finländska universiteten uppmuntras att jobba med den tredje uppgiften. Det är genom den vi övertygar omvärlden om vårt existensberättigande. Men helt enkelt är det inte att få fram en finansieringsmodell som samtidigt stöder tanken på den fria forskningen, uppmuntrar till samhällseffekt och är rättvis universiteten emellan. Stora vetenskapliga genombrott kräver en forskares kreativitet och passion, dem ska man inte kväva med att i överdrift kvantifiera belöningen av forskningsresultaten. Samtidigt måste vi

– också här vid Åbo Akademi – förstå att tävlingen om forskningsfinansieringen blir allt hårdare, och vi måste fortsätta hitta sätt att placera oss på prisballen.

Många lyckas bra redan nu. Cecilia Sahlgren, professor i cellbiologi, erhöll en mycket eftertraktad och prestigefull finansiering på två miljoner euro från Europeiska forskningsrådet ERC. Sahlgren deltar också i det tvärvetenskapliga konsortiet ”SPACE – Kontroll av cellfunktioner i tid och rum” som leds av professor i fysik Ronald Österbacka. Forskningen beviljades finansiering i miljonklassen av Finlands Akademi.

Projektet ”Highlift” som vid Åbo Akademi leds av professor Henrik Saxén strävar efter en mer miljövänlig industri genom bättre energiteknik. Och Innovationsrådet vid Europeiska kommissionen har beviljat nästan 2,5 miljoner för detta.

Vid ämnet historia har man under de senaste åren lyckats få finansiering för flera större forskningsprojekt, jag tänker till exempel på ”Kommunicerande konsumtion” och ”Den finlandssvenska antifascismen”, och våra musikvetare har nyligen fått finansiering för ett projekt kring digitalisering och minoritetsmusik.

Det här är bara några exempel där vi har lyckats få märkbar finansiering för intressant forskningsverksamhet och där vi skapar samhällseffekt.

Våra satsningar i Vasa för att stärka forskningsverksamheten speciellt i pedagogik – det vill säga nya doktorandplatser och forskartjänster – verkar få en positiv effekt. Den senaste statistiken visar att antalet forskningspublikationer från fakulteten i Vasa har ökat betydligt, vilket är ett mycket glädjande resultat! Bland andra glädjande nyheter från Vasa hör också det starka söktrycket till vår barnträdgårdsläroutbildning som nu slutligen flyttat sin verksamhet i sin helhet till Vasa.

För att ännu återgå till finansieringsfrågor, så anser jag det överlag vara viktigt att transparensen bibehålls i ekonomin. Den statliga finansieringen till universiteten fyller inte min önskan om transparens. Tyngdpunkten har överförts allt mer från den klart definierade, resultatbaserade finansieringen till olika typer av så kallade strategiska medel, utan att man gett klara kriterier enligt vilka dessa strategiska medel delas. Pengarna för dessa strategiska medel tas förstås ur samma bös, vilket betyder att de som blir utan dem, samtidigt får finna sig i att dela på en mindre kaka också i sin resultatbaserade finansiering. Jag hoppas att det kommittéarbete som just nu pågår leder till en avsevärt bättre modell – en modell där kriterierna är klara och den process enligt vilken strategisk finansiering utdelas är klart definierad och transparent.

Universitetens grundfinansiering från Undervisnings- och kulturministeriet minskar fjärde året i rad. Det är ohållbart att denna utveckling fortsätter. För Åbo Akademi betyder det ett mycket smalt ekonomiskt utrymme inför nästa års budgetering och vi är fortsättningsvis tvungna att noggrant och övergripande se över vår verksamhet. Regeringens senaste budgetförslag innehåller tilläggs pengar till forskningen genom Finlands Akademi och

Business Finland. Den tilläggsfinansieringen är givetvis välkommen men den är bara en bråkdel av de kraftiga nedskärningar som tidigare genomförts. Den hjälper inte heller den ansträngda ekonomin i vår grundverksamhet, speciellt utbildningen. Men vi hoppas ändå att finansieringen äntligen är en första signal om en förändring i regeringens politik och attityd gentemot den högsta utbildningen och forskningen i vårt land.

Today is a day to celebrate. We are officially opening a new academic year at our century-old university. Åbo Akademi University will continue to celebrate its centenary with its Street Festival today and a compelling future seminar in October. At the close of our centenary year, we will be passing the torch on to the Student Union of Åbo Akademi University, which will be celebrating its own centenary. I would like to take this opportunity to welcome all our international colleagues, researchers and students to Åbo Akademi University. I sincerely hope that you all have a fulfilling, inspiring academic year!

Avslutningsvis vill jag rikta ett särskilt välkommen till alla nya studerande vid Åbo Akademi. Jag är glad att ni valt att studera hos oss och hoppas att ni kommer att trivas. Personalen och alla tidigare studerande önskar jag välkommen tillbaka. Jag hoppas att vi alla får ett innehållsrikt och fint läsår!